

er tilbøielig til at antage, at Herredsfierding og Havnelag, i det mindste i Begyndelsen, svarede til hverandre. Havnelag vare igien inddeelte i enkelte Havne. Deres Beskaffenhed fremstilles nu, især efter jyske Lov; Forf. forklarer, hvorledes det forholdt sig med Ledignspligt, Udskrivning, Bevæbning, Proviantering &c. med Selveieres og Landboers Ansætning, med Chefens (Stryksmandens) Pligter og Rettigheder m. v., ved hvilken Leilighed adskillige Feiltagelser hos Hvitfeld, Suhm o. a. berigtiges.

Eratsraad *Engelstoft* har forelagt Selskabet en Afhandling, hvis Öiemed er at levere en paa Actstykker og autentiske Efterretninger grunder, af partiske Fremstillinger eller eensidige Anskuelser aldeles uafhængig, Beretning om de Begivenheder, som foregik i Skandinavien i det angivne mærkelige Tidsrum, og det med særdeles Hensyn til Anliggenderne i Norge. Den Selskabet her forelagte første Afdeling deraf indbefatter det Tidsrum fra Christopher af Bayrens Död indtil midt i Aaret 1449. Forf. begynder med Betragtninger over Dronning Magrethes politiske Ideer, deres Udspring, Udvikling, Höide og Omfang, ved hvilken Leilighed vises, hvor stort et Tab ogsaa i denne Henseende Kong Olufs tidlige Död var for hans Moder. Derefter forklares Norges Forhold til de tvende andre skandinaviske Riger i det femtende Aarhundredes første Halvdeel; Christophers Regiering over det forenede Norden, sættes et fortient Æreminde. Fremstillingen af de Begivenheder, som fulgte umiddelbart paa Christophers Död, begynder med en Characteristik af Carl Knudsen og et nærmere Blik paa de Omstændigheder, under hvilke han stræbte frem til sit Maal; det vises, at og hvorledes han inden föie Tid svang sig paa den svenske Throne, medens han allerede pönsede paa, ogsaa at skaffe sig Norge. Herfra vendes Öiet hen paa det danske Rigsraads Forretninger, og paa Valget af Chri-

stian I, giort ogsaa med Hensyn til de tvende andre Riger. Efter en Skildring af Christians personlige Egenskaber og et Blik paa de Fordele, han i flere Omstændigheder havde forud for Carl Knudsen, fremstilles nu begge i deres Medbeilen til Norges Krone; de Skridt, som fra begge Sider giordes, beskrives saavel med Hensyn til Midlers Valg, som til den hele Fremgangsmaade nøiagtig og omstændelig, ved hvilken Leilighed Tingenes Stilling i Norge og mangehaandede Forhold i dette Rige nærmere oplyses. Dette leder Forf. umiddelbar til en Fremstilling af daværende tronhiemske Erkebiskops, *Aslac Bolts*, politiske Tænkemaade, hvilken han følger giennem de Ytringer og Handlinger, der ligge inden for denne Afdelings Grændser. Afhandlingen bryder af ved den Tingenes Stilling, da Christian I. efterat være bleven formelig kaaret til Norges Konge og efterat have lovet, i næste Aar der at lade sig krone, personligen afgjør de gullandske Anliggender til sin Fordeel, og Carl begynder at anstrænge alle Midler, for ved et kraftigt Foretagende at fortrænge Christian igien fra Norge.

Forf., som i en forudskikket Indledning hiemler Sandhed, Upartiskhed og Humanitet de Rettigheder i Historien, uden hvilke denne taber Værdighed og Værd, beklager at maatte erklære alle Historie-skrivere i og uden for Skandinavien, ældre og nyere, som have behandlet det næynte Tidsrum, for mere eller mindre partiske, eensidige, feilende eller unøiagtige. Han gjør allene en agtelsesfuld Undragelse for den svenske Historiker, *P. A. Granberg*, hvem han yder en særdeles Roes for Sandhedskiærlighed foreenet med grundig Forskning og sielden Humanitet, uden dog at kunne dele med ham alle hans enkelte Anskuelser.

Naar vi ønske at forfølge Menneskeslægtens Historie op i hiin mørke Oldtid, hvorfra ingen egentlig Beretning har kundet naae til

os, maae vi naturligviis tage vor Tilflugt til de ældste Folkeslægters Sprog og Religion, og undersøge i hvilket Forhold disse staae til hverandre. Vi kunne her ikke nøies med Det, som Græker og Romere have kundet sige os; men maa henvende vor Granskning til Asiens lidt efter lidt sig for os aabnende Lærdomsskatte, og de Europæiske Folks ældste, en Tid lang saa godt som begravne Skrivtlevninger. Veiledede af disse, ville vi sikkert, naar vi atter henvende os til vore gamle Lærere, hente ny Lærdom hos dem, og see i deres Sprog og Religion Mindesmærker om Begivenheder der vare dem selv ubekjendte.

Blandt de Gienstande, der kunde udbrede Lys over hine mørke Egne af Historien, er sikkert det gamle Nordens Religion og Sprog ikke blandt de sidste. Medens Folket har vedligeholdt sig uundtvungen og sit Sprog ubeblandet; har det tillige været lykkeligt nok til at bevare sit ældre Sprog i en herlig Samling af Oldskrifter; ja, med faa Forandringer, endog levende, paa et fra de store Verdenshandeler fjernet Tilflugtssted.

Det er kun faa Aar siden, at Selskabet ved en Prisopgave fremkaldte vigtige nye Oplysninger over det gamle Nordens Sprog: i nærværende Aar har Selskabet i Anledning af det ved Hs. Exc. Hr. Geheime-Conferentsraad Bülow for to Aar siden udsatte Prisspørgsmaal havt Leilighed til at krone et Skrift, der ikke er mindre vigtigt for Kundskaben om de gamle Nordboers Troe og Viden. Forfatteren har deri dels udbredt nyt Lys over Forfædrenes Forestillinger, om Verdens Oprindelse og Indretning, samt over Betydningen af deres Myther, dels viist en, vel ikke uformodet, men dog overraskende Liighed mellem Nordboernes, Indernes og Persernes gamle Troe, Viisdom og Digtning.